

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: Stresová zátěž v rodině umírajícího

AUTOR: Dagmar Patková

OPONENT: Karolina Diallo

Rok odevzdání práce: 2014

1. Téma práce (aktuálnost, náročnost, shoda s obsahem práce)

vynikající nadprůměrné průměrné podprůměrné nedostačující

Komentář: Slovní spojení „stresová zátěž“ v názvu práce je sémantickým pleonasmem, který by se v kvalifikační práci neměl objevit, zvláště tehdy má-li tvořit jeden z jejích pilířů.

Odhlédnou-li od této stylistické chyby, téma umírání a jeho dopadu na rodinu je poměrně obecné a je mu věnováno poměrně dosti odborné literatury, ale bakalantka tuto výhodu nedokázala využít. Tématu se nechopila ani nově, ani ordinárně, ale povrchně, chaoticky, její zpracování vybočuje z mezí srozumitelnosti.

2. Stupeň splnění cílů práce

cíle plně splněny částečně splněny nesplněny

Komentář: Cílem bakalářské práce je „poukázat na možné reakce na stres, dopady a v neposlední řadě rady, jakým způsobem se s tímto faktem vyrovnat.“ Takto formulovaný cíl je významově nesrozumitelný – vzhledem k názvu práce se lze domnívat, že oním „faktem“ je smrt (pokud by totiž tento byl vztažen ke stresu, pak by cíl byl obecnější než název práce a zůstal by nesplněn). O pár odstavců později (s. 9) se dozvídáme, že se bakalantka v práci pokusí nastínit, jakým způsobem prožívají rodiny ztrátu blízké osoby a zátěž z toho vyplývající.

Práce nejen, že nepoukazuje na možné reakce na stres, ale ona stres (tedy hlavní pojem) ani nedefinuje. Rady, jak se se smrtí (a/nebo stresem – viz výše problém formulace cíle) vyrovnat, se mi v práci nepodařilo dohledat. Jednostránková kap. 4.2 „Péče, poradenství a pomoc pro pozůstalé“ popisuje jen formy institucionální pomoci, v jiné kap. obdobného názvu 1.3.1 „Péče o pozůstalé“ na str. 16 se hovoří o neformální pomoci, ale okleštěně a bez konkrétního výstupu). Dovídáme se sice o „Potřebách rodin doprovázejících umírajícího pacienta“, ale doporučení uvedené v této kapitole nesměřují k dotčeným osobám, ale k jejich okolí.

Ani prožívání ztráty blízkým okolím zemřelého není dostatečně popsáno, prostor je věnován prožívání umírání samotným umírajícím.

„Desatero pro pozůstalé“ v příloze nemohu považovat za adekvátní splnění cíle.

3. Přístup k řešení (zhodnocení teoretických východisek, použitých postupů a metod)

vynikající velmi dobrý průměrný podprůměrný nedostačující

Komentář: Bakalantka čerpá z odborných publikací, bohužel se jí však nezdařilo poznatky skloubit tak, aby byly s to předat podstatné informace, natož tak, aby tvořily kohezivní celek.

Pro výzkum si autorka vhodně zvolila metodu polostrukturovaného interview. Cíl výzkumu odpovídá cíli práce (tzn. „nastínit, jakým způsobem prožívají rodiny...“), je proto více než diskutabilní, že rozhovory byly provedeny pouze se členy jediné rodiny. Jinak je s informacemi zjištěnými v rozhovorech pracováno dobře, jsou komparovány jak mezi sebou tak s teoretickými poznatky. Chybí však reflexe limitů výzkumu, hledání příčin získaných dat apod.

4. Přínos práce pro teoretické využití

vynikající velmi dobrý průměrný podprůměrný nedostačující

5. Přínos práce pro praktické využití

vynikající velmi dobrý průměrný podprůměrný nedostačující

Komentář: Teoretická část práce je silně nedotažená, nedefinuje základní pojmy (stres, zátěž), některé kapitoly neobsahují ani základní informace (např. v kap. 4.3 – Rodina a zátěžové situace v rodině, se nedočtu o jediné zátěžové situaci, ale dovidám se velmi povrchní informace o nezbytnosti kvalitní komunikace, o které se navíc mluvilo už v kap. o paliativní péči). Netvoří kvalitní odrazovou plochu pro výzkum, nepřináší nic nového. Provedený výzkum je inspirativní a může být dále rozvíjen.

6. Logická stavba práce

vynikající velmi dobrá průměrný podprůměrná nedostačující

Komentář: Kapitolám chybí srozumitelný sled (proč je obecná kap. 4.3 – Rodina a zátěžové situace v rodině mezi teoretickými až na posledním místě? Proč jí předchází kap. 1.1. „Potřeby rodin...“ a proč je tato podřazena kap.

„Paliativní medicína a paliativní péče? Proč se bakalantka zabírá dříve Paliativní medicínou a paliativní péčí než Umíráním?), některé podkapitoly se svým názvem shodují s kapitolou (4.3 „Rodina a zátěžové situace v rodině a 4.3.1 „Zátěžová situace v rodině“; výše zmíněná „péče o pozůstalé“) a liší se jen proto, že se svým obsahem odchyľují od svého názvu. Proč má kap. 3.1 „Stadia truchlení podle Kubíckové“ 3 podkapitoly (každou dlouhou jen několik řádků) a v podkap. 3.2 „Proces truchlení z hlediska období“ jsou jednotlivá stádia svou silou jen na úrovni nadpisu? – tyto nedůslednosti ztěžují orientaci v práci.

7. Formální úroveň práce

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nedostačující

Komentář: Autorka cituje v souladu s předepsanou normou ČSN ISO 690-2, jen výjimečně (např. str. 13, str. 29) u zřejmě převzatého odstavce chybí odkaz.

8. Odborná jazyková úroveň práce

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nedostačující

Komentář: Autorka nemá jasno v odborných termínech: proč se v práci opakovaně objevuje pojem „zátěžová situace“ (aniž by byl tento vysvětlen), a nikoliv „stres“ (který je jednou ze zátěžových situací a na který se má práce zaměřit)? Více než stresu je v práci věnován prostor truchlení.

Chyby a překlepy jsou marginální, objevují se jen zřídka (...období umírání, které popisují...s. 19) a není třeba je podrobovat kritice.

9. Vhodnost použitých zdrojů při tvorbě práce

vynikající velmi dobré dobré dostačující nedostačující

Komentář: Autorka čerpá z relevantních literárních zdrojů převážně českých autorů.

Práci k obhajobě

doporučuji nedoporučuji

S klasifikací

1 1-2 2 2-3 3 3-4 4

Komentář: Práce jde po povrchu, text většiny kapitol je svým pojetím spíše (plytkým) úvodem, který ovšem hlubší proniknutí do tématu neuvádí a téma opouští ve chvíli, kdy by se čtenář rád dověděl více. Obsah jednotlivých kapitol tak v lepším případě jen velmi málo přiléhá názvu kapitol, v tom horším popisuje něco jiného. Některé z kapitol s tématem práce nesouvisí. Řazení témat je zmatečné, bez stopovatelné linie.

Název i cíl práce jsou chybně formulovány. Cíle nebylo dosaženo.

Zajímavý a lépe zpracovaný výzkum, bohužel, nemůže kompenzovat nedostatky teoretické části, proto práci v současné podobě k obhajobě nemohu doporučit. Před opětovným odevzdáním doporučuji od základu přepracovat teoretickou část a dotáhnout část výzkumnou, aby z metodologického hlediska nemohla být napadnutelná.

V Praze dne 29.5.2014